

ORTAÖĞRETİM OKULLARINDAKİ DEVAMSIZLIK NEDENLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ¹

Necmi GÖKYER

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ/Türkiye.

İlk Kayıt Tarihi: 19.03.2012

Yayına Kabul Tarihi: 26.04.2012

Özet

Bu çalışmanın amacı, “ortaöğretim okullarındaki devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrenci” görüşlerini tespit etmektir. Tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Elazığ ilindeki bir ilçe merkezinde bulunan üç okulda 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören 1792 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemini ise seçkisiz yöntemle belirlenen 578 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler, okuldan kaynaklanan devamsızlıklara en çok disiplinin fazla olması ve derslerin sıkıcı olduğunu düşünmelerinin neden olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler, öğretmenlerden kaynaklanan devamsızlıklara, öğretmenlerin aşağılayıcı ya da küçük düşürücü tutum ve davranışlar göstermelerinin ve sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yapmalarının neden olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencileri, devamsızlık nedenlerinin en fazla öğretmenlerden kaynaklandığını, en az ise aile ve çevreden kaynaklandığını düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: *Ortaöğretim okulu, öğrenci devamsızlığı, devamsızlık nedenleri*

THE VIEWS OF STUDENTS ON THE CAUSES OF ABSENTEEISM AT HIGH SCHOOLS*

Abstract

The objective of this study is to determine the views of students on the causes of absenteeism at high schools. The population of the study conducted by means of descriptive scanning model is composed of 1792 students at grades 9, 10, 11 and 12 at 3 schools located in a district of Elazığ in 2010-2011 education periods. The sample is composed of 578 students determined by random method. According to the findings of this study; students have stated that more discipline and their thinking that courses are boring lead their absenteeism. They have expressed that teacher' attitudes and behaviours that they reveal degrading or humiliating and discriminatory practices in the classroom or at school cause absenteeism resulted from teacher. The reasons of students' absenteeism are thought at most due to teachers and at least due to families and environment.

Key Words: *High school, student absenteeism, absenteeism reasons*

1. Bu çalışma, 8-10 Eylül 2011 tarihleri arasında düzenlenen 20. Eğitim Bilimleri Kurultayında bildiri olarak sunulmuştur.

1. Giriş

Ülkelerin toplumun ihtiyacını karşılayan kurumları vardır. Türkiye’de bu ihtiyacı Milli Eğitim Bakanlığı karşılamaktadır. Örgün ve yaygın eğitim kurumları ile okul çağındaki ve okul çağı dışındaki insanların eğitim ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Sistematik bir yapılanma içerisinde ortaöğretim 14-17 yaş grubunu kapsar. Ortaöğretim kurumları “genel ve mesleki ortaöğretim” okulları olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.

Ortaöğretimin amaç ve görevleri, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 28. maddesinde şu şekilde belirlenmiştir: Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak, öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır (MEB, EARGE, Ortaöğretim ÖBBS Raporu,2009:1-2).

Stoll (1990) devamsızlığı, “meşru bir nedeni olmadan okulda bulunmama” olarak tanımlamaktadır. Webber (2004) ise, “bir gencin okul dönemi içerisinde mazeretsiz olarak okulda bulunmamayı sürdürmesi” şeklinde tanımlamaktadır. Yapılan literatür incelemelerinde devamsızlık iki tür olarak belirlenmiştir. Birincisi “alışkanlık” haline gelen, ikincisi ise “sürekli” hale gelen devamsızlıktır. Ohio yasalarına göre, alışkanlık haline gelen devamsızlık, öğrencinin beş ya da daha fazla gün okuldan kaçması, sürekli hale gelen devamsızlık ise yedi ya da daha fazla gün okuldan kaçma olarak tanımlanmıştır (Clifford, 2005).

Okula devamsızlık, hem fiziksel hem psikolojik hem de toplumsal birçok etmeden kaynaklanabilen istenmeyen bir öğrenci davranışıdır. Bu çalışmada, öğrenci devamsızlıklarının nedenleri araştırılmıştır. Öğrenci devamsızlık nedenlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan alan yazın taraması sonucunda, Türkiye’de öğrenci devamsızlıklarını konu alan üç çalışmaya ulaşılabilmektedir. Kadı (2000) çalışmasında, öğrenci devamsızlıklarını; okul, aile, kişisel sorunlar, arkadaş grubu ve çevresi, cinsiyet boyutları altında incelemiştir. Altinkurt (2008), öğrenci devamsızlıkları ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi araştırmış ve öğrenci devamsızlıklarını; yöneticiler, öğretmenler, aile, çevre, akademik kaygı ve bireysel nedenler boyutlarında incelemiştir. Özbaş (2010) ise, ilköğretim okullarında öğrenci devamsızlığının nedenlerini araştırmış ve öğrenci devamsızlığını; aile, öğrenci, okul, sınıf, doğal koşullar ve arkadaş çevresi boyutlarında incelemiştir.

Alın yazında öğrenci devamsızlıkları, istenmeyen davranışlar içerisinde ele alınmaktadır. Bu çalışmada, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen nedenler 4 boyutta ele alınmıştır. Bu boyutlar:

Okuldan kaynaklanan nedenler,

Aileden kaynaklanan nedenler,

Öğrenciden kaynaklanan nedenler

Öğretmenlerden kaynaklanan nedenlerdir.

Okuldan kaynaklanan nedenler: İnsan ilişkilerinin oluşturduğu okul iklimi, öğrenci ve öğretmen davranışlarını etkilemektedir (Mizelle, 1992:2777; Başar, 2008:129). Okulun, etkili ve herkesçe bilinen bir düzen politikası, öğrencilere açıklanmış kuralları olmalı ve bu kurallar uygulanmalıdır. Bu kuralların uygulanma durumunun da okulda izlenmesi için bir davranış izleme sistemi kurulması önerilmektedir (Gottfredson & others, 1993:183). Öğrencilerin okul etkinliklerini sıkıcı ve önemsiz bulması, okul çalışanlarının yeterliklerinin ve anlayışlarının düşük olması, okulun otoriter yönetimi, öğrencilerin bu sınırlayıcılara başkaldırmasına neden olmaktadır (Doyle, 1986:420).

Yönetim etkinliklerinin pek çoğu, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen etmenleri oluşturabilir. Okul bahçesinin ve oyun alanlarının öğrencilere ders dışı zamanlarda da kullanabilecekleri bir programla açık tutulması, bu etkinliklerin öğretmen denetimi ve yardımı ile gerçekleştirilmesi, okul kitaplığının uzun süre öğrencilerin kullanımına hazır bulundurulması, okulun diğer alanlarının, öğrencilerin yönelim ve gereksinimlerine cevap bulabilecekleri hale getirilmesi öğrencilerin devamsızlık yapma olasılığını azaltacaktır (Başar, 2008:128-129). Yine etkili bir rehberlik hizmetiyle, okulda uyum güclüğü çekebileceği tahmin edilen öğrencilere yönelik tanıtım, eğitim ve destek hizmeti sağlanabilir.

Öğretmenlerden kaynaklanan nedenler: Öğrenciler tarafından sevilen, sayılan öğretmenlerin öğrenci üzerinde çok olumlu etkileri vardır. Öğretmenlerden olumlu uyarılar alan, öğretmeni tarafından sevildiğini fark eden, öğretmenin kendisini başarılı bulduğuna inanan öğrenciler olumlu davranışlarını artırırlar ve daha başarılı olurlar. Benzer biçimde öğretmenin kendisinden hoşlanmadığını ve başarı beklemediğini düşünen öğrenciler de daha çok sınıf ortamını bozucu davranışlarda bulunurlar. Derse devam etmeme ya da derse geç gelme de sınıf ortamını etkilemektedir (Erden, 1998:72-74). Öğretmenlerin sınıf içinde olumlu tutum ve davranışları öğrencilerin okula bağlılığı üzerinde olumlu etki yaparken; öğretmenin sınıf içindeki otoriter tavrı, öğrencilerle olan iletişiminin yetersizliği, öğrenciden yetenekleri üzerinde performans beklemesi gibi etmenler, devamsızlık gibi istenmeyen davranışlara neden olabilmektedir (Ataman, 2001:171). Öğretmenin kişisel nitelikleri de çocuğun okula ve derse yönelik tutumlarını etkiler. Olumsuz kişisel niteliklere sahip öğretmenler çocuğun bir dersten ya da okuldan tümüyle uzaklaşmasına ya da akademik yönden başarısız olmasına neden olabilir. Öğretmenlerde bulunması gereken kişisel nitelikler arasında; hoşgörülü, sabırlı, sevecen, anlayışlı ve esprili, cesaretlendirici ve destekleyici olmaları gösterilebilir. Bu niteliklere sahip öğretmenler, öğrencilerin kendilerine güven duymalarını, kendi kendilerine öğrenmelerini ve olumlu akademik benlik tasarımı geliştirmelerini neden olur ki bu da okula devamı etkiler.

Aileden kaynaklanan nedenler: Aile, öğrenci davranışının şekillenmeye başladığı, örnek alındığı temel çevredir. Velilerin, okul düzen politikalarını, davranış kurallarını bilip desteklemesi, bunun için de okul aile iletişiminin yazılı, sözlü, yüz yüze şekillerde çoğaltılması gerekir (Gottfredson & others, 1993:183; Başar, 2008:128). Okulun ilk günlerinde öğrenci ve velilere, devamla başarı ilişkisi açıklanmalı (Cangelosi, 1988:257), öğrencinin gecikmesi ve devamsızlığı günü gününe haberleşilerek

izlenmelidir. Aile, çocuğun ilk temel sosyal davranışları öğrendiği kurumdur. Ailenin ait olduğu kültürün özellikleri, anne-babanın eğitim durumu, ailenin soysa-ekonomik durumu, aile üyelerinin çocuğa verdiği değer, çocukla ilgilenme düzeyleri, ailedeki çocuk sayısı (Erden, 2001: 49), ailede çatışma, aile baskısı gibi bir çok etmen çocuğun okuldaki davranışlarını ve dolayısıyla da öğrencilerin devam durumunu etkileyebilmektedir. Öğrencinin aile ortamı, onun davranışlarının temel kaynağıdır. Anne babanın çocuk yetiştirme tarzları, eğitim düzeyleri, ailelerin dağılması, boşanma gibi pek çok etken öğrenci davranışlarını etkilemektedir (Senemoğlu, 2005: 12; Cüceloğlu, 1996:381). Ev çevresi ve desteği, ailenin eğitime katılımı, öğrencinin okula düzenli devam etmesini sağlar (Wang ve arkadaşları, 1993). Ailenin çocuğun davranışlarını aşırı derecede kontrol etmeye çalışması ya da aşırı ilgisiz davranması da öğrencilerin devamsızlık yapmalarına neden olabilmektedir.

Öğrenciden kaynaklanan nedenler: Öğrenci devamsızlıklarının önemli ölçüde dersin ve öğretimin niteliğinden kaynaklandığı öne sürülmektedir. Galichon ve Friedman (1985) öğrencilerle yapmış olduğu görüşmeler sonucunda devamsızlık yapmalarına neden olan en önemli faktörleri; dersin sıkıcı olması, derste öğretilenlerin işverenlerin beklentilerine uygun olmaması, dersin öğretmeninden ya da dersin kendisinden hoşlanmamaları, ya da derste öğretilenlerin ileride tercih edecekleri kariyerlerine faydası olmaması şeklinde sıralamaktadır. Marburger (2001) ise devamsızlık olgusunu farklı bir açıdan irdeleyerek, öğrencinin öğrenmeye motive olmaması durumunda derse devam edip çaba harcamadığını vurgulamıştır. Ayrıca ders ortamında kendini rahat hissetmeyen öğrencilerin devamsızlık yaptığını ifade etmiştir (Kablan, 2009:23). Öğrencinin derse devam arzusunu etkileyen diğer etkenler okulun öğrencilere sunduğu sosyal imkanlar, kültürel yapısı ve ders dışı sosyal etkinlik programlarıdır (Coladarci ve Cobb, 1996; Mora, 1997). Bütün bu faktörlerin yanı sıra devamsızlığa neden olarak gösterilebilecek diğer etkenler öğrencinin yorgun ya da hasta olması (Van Blerkom, 1992), hava şartları, alkol ya da uyuşturucu kullanımı, dersin saati ya da günü (Galichon ve Friedman, 1985) şeklinde sıralanabilir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, “ortaöğretim okullarındaki devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrenci” görüşlerini tespit etmektir. Araştırma probleminde yer alan soruyu yanıtlamak için aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1. Öğrencilerin boyutlar düzeyinde devamsızlık nedenlerine ilişkin görüşleri nedir? Boyutlar arasında fark var mıdır?
2. Öğrencilerin boyutlar düzeyinde devamsızlık nedenlerine ilişkin görüşleri sınıf, cinsiyet, okul türü, babanın ve annenin eğitim seviyesi, babanın ve annenin mesleği ve bir öğretim yılında kaç gün devamsızlık yaptıkları değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Evreni oluşturan grupların demografik yapıları nelerdir?

2. Yöntem

Milli Eğitim Bakanlığı, Elazığ İli Kovancılar İlçesindeki ortaöğretim okullarında-

ki “Öğrenci Devamsızlıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri”ni belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2009:77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Elazığ ili Kovancılar ilçe merkezinde bulunan 3 resmi ortaöğretim okulunda (Kovancılar Anadolu Lisesi, Kovancılar Lisesi ve Kovancılar İmam Hatip Lisesi) 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören 1792 öğrenciden oluşmaktadır. Anket, sınıflar düzeyinde seçkisiz yöntemle belirlenen toplam 578 öğrenciyeye uygulanmıştır. Araştırmaya katılım sayısı toplam 578/1792 (%32)’dir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından alan yazın taraması yapılan ve değişik uzman görüşleri alınması sonucunda son hali verilen anket ile toplanmıştır. Anket sorularındaki seçenekler ile puan aralıkları; “hiç katılmıyorum, 1.00-1.79 (1)”, “katılmıyorum, 1.80-2.59 (2)”, “kısmen katılıyorum, 2.60-3.39 (3)”, “katılıyorum, 3.40-4.19 (4)” ve “tamamen katılıyorum, 4.20-5.00 (5)” şeklinde oluşturulmuştur. Anket 31 likert tipi maddeden oluşmaktadır. Araştırmada hata payı .05 olarak alınmıştır. Cevaplayıcıların anketten aldıkları toplam puan, “öğrenci devamsızlıklarına” ilişkin öğrencilerin görüşlerinin düzeyini belirtmektedir. Yapılan ilk faktör analizi sonucunda faktör yükü .35’in altında olan 2 madde ölçekten çıkarılmıştır. İkinci faktör analizi sonucunda faktör yükü .35’in altında kalan bir madde ile iki boyutta da yakın değerler alan 5 madde olmak üzere toplam 8 madde ölçekten çıkartılmıştır. Ölçek toplam 23 maddeden oluşmaktadır. Döndürülmüş faktör yük değerlerinin 0.40 ile 0.78 arasında değiştiği saptanmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel tekniktir (Büyüköztürk, 2009:123). Verilerin faktör analizi için uygun olup olmadığı KMO ve Barlett testleri ile sınanmıştır. Verilerin KMO değeri ,914, Bartlett’s değeri 5881.43445, df:253, p=.000’dır. Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için minimum KMO değeri 0.60 olarak önerilmektedir (Pullant, 2001). Bu sonuçlara göre verilerin faktör analizi için uygun olduğu belirlenmiştir. Faktör analizine göre anket dört boyutludur. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri boyutunda altı madde bulunmaktadır ve bu boyuta ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .91’dir. Aileden kaynaklanan devamsızlık nedenleri boyutunda altı madde bulunmaktadır ve bu boyuta ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .84’tür. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri boyutunda yedi madde bulunmaktadır ve bu boyuta ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .82’dir. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri boyutunda ise dört madde bulunmaktadır ve bu boyuta ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .65’tir. Ölçeğin tamamının açıkladığı toplam varyans, %57,825 Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ise .92’dir.

Verilerin Analizi

Geliştirilen anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan öğrencilere ait kişisel bilgileri belirlemek için sekiz madde, ikinci bölümde ise öğrenci devamsızlıklarının sebeplerine ilişkin öğrenci görüşlerini ölçmek için 31 (analiz

öncesi) madde yer almaktadır. Veriler, SPSS 16.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sorularının analizinde, frekans ve yüzdeler, aritmetik ortalamalar ve standart sapmaların yanı sıra farkı belirlemek için t testi ve Varyans Analizi (One-way ANOVA), non-parametrik Kruskal Wallis-H testi ve Mann Whitney U testi yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, araştırma bulgularına ilişkin elde edilen veriler, alt problemlere göre tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişkenler	f (Toplam: 578)	%
Sınıf		
9. Sınıf	210	36,3
10. Sınıf	158	27,3
11.Sınıf	138	23,9
12.Sınıf	72	12,5
Cinsiyet		
Kadın	261	45,2
Erkek	317	54,8
Okul Türü		
Kovancılar Anadolu İmam Hatip Lisesi	131	22,7
Kovancılar Anadolu Lisesi	158	27,3
Kovancılar Lisesi	289	50,0
Babanın Eğitim Düzeyi		
Okul Bitirmemiş	67	11,6
İlkokul	255	44,1
Ortaokul	117	20,2
Lise	113	19,6
Yüksekokul	20	3,5
Lisans	6	1,0
Annenin Eğitim Düzeyi		
Okul Bitirmemiş	254	43,9
İlkokul	237	41,0
Ortaokul	65	11,2
Lise	18	3,1
Yüksekokul	3	,5
Lisans	1	,2
Babanın Mesleği		
Çalışmıyor	91	15,7
Memur	72	12,5
İşçi	112	19,4
Çiftçi	101	17,5
Esnaf	60	

Değişkenler	f (Toplam: 578)	%
Emekli	34	10,4
Diğer	108	5,9
Annenin Mesleği		
Çalışmıyor	525	90,8
Memur	12	2,1
İşçi	3	,5
Esnaf	2	,3
Çiftçi	-	-
Emekli	-	-
Diğer	36	6,2
Bir Öğretim Yılındaki Devamsızlığı		
1-5 Gün	183	31,7
6-10 Gün	176	30,4
11-15 Gün	117	20,3
16-20 Gün	102	17,6

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılanların %12,5’i onikinci sınıf öğrencisidir. %54,8’i erkektir. % 50,0’si Kovancılar Lisesi öğrencisidir. Öğrencilerin babalarının %44,1’inin eğitim seviyesi ilkokul, annelerinin %43,9’u okul bitirmemiştir. Araştırmaya katılanların babalarının mesleğinin % 19,4’ü işçi, annelerin ise %90,8’ide çalışmamaktadır. Öğrencilerin bir öğretim yılında % 17,6’sının 16-20 gün arasında devamsızlık yaptığı görülmektedir.

Araştırmada Kullanılan Ölçme Aracındaki Boyutlara İlişkin Bulgular

Öğrenci devamsızlıklarının nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrenci devamsızlıklarının nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin Ait İstatistik Değerler

Boyutlar	\bar{X}	SS
1. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	2,47	1,27
2. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	1,57	,77
3. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	2,44	,98
4. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	2,58	1,02

Araştırma sonucuna göre, öğrenciler, “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ($x=2,47$), “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ($x=2,44$) ve “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ($x=2,58$) boyutlarında “katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtirken; “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ($x=1,57$) boyutunda “hiç katılmıyorum” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri Boyutuna İlişkin Sonuçlar

No	A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	\bar{X}	SS
1	Derslerin sıkıcı olduğunu düşündüğüm gün devamsızlık yaparım.	3,00	1,51
2	Dersler çok erken saatlerde başladığı için devamsızlık yaparım	1,98	1,25
3	Sevmediğim, ilişkilerimin iyi olmadığı öğretmenlerin dersi olduğu gün devamsızlık yaparım	2,49	1,54
4	İhtiyacım olduğunda izin verilmediği için devamsızlık yaparım.	3,25	1,56
5	Disiplinin fazla olması nedeni ile devamsızlık yaparım.	2,00	1,26
6	Zor dersler aynı güne toplandığı için devamsızlık yaparım	2,49	1,51
7	Derslerden kalma endişem olmadığı için devamsızlık yaparım	1,91	1,23

Tablo 3'te görüldüğü gibi, öğrencilerin "okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri" boyutuna ilişkin görüşleri 2, 3, 5, 6 ve 7. maddeler için ($\bar{x}=1,91-2,49$) "katılmıyorum" düzeyinde iken, 1 ve 4. maddeler için ($\bar{x}=3,00-3,25$) "kısmen katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir.

Özbaş (2010) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, okuldan kaynaklanan etkenler arasında öğrencinin devamsızlığına yol açabilecek düzeyde herhangi bir neden bulunmamaktadır. Bu sonuç, bu araştırmanın okuldan kaynaklanan nedenler boyutunda sorulan maddelerden, "derslerin sıkıcı olduğunu düşündüğüm gün devamsızlık yaparım" ve "ihtiyacım olduğunda izin verilmediği için devamsızlık yaparım" maddelerine verilen "kısmen katılıyorum" bulgularını desteklemektedir. Altınkurt (2008) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin devamsızlık yapmasında okuldan kaynaklanan nedenlerin ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada ise, okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenlerine öğrencilerin ya katılmadıkları ya da kısmen katıldıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçları örtüşmemektedir.

Tablo 4. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri-Boyutuna İlişkin Sonuçlar

No	B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	\bar{X}	SS
8	Ailemin geçimine yardım etmek amacıyla bir işte çalıştığım için devamsızlık yaparım.	1,70	1,14
9	Okula gidecek kadar harçlığımın olmadığı günlerde devamsızlık yaparım.	1,54	1,02
10	Anne ve babam ayrı olduğu için devamsızlık yaparım	1,42	,93
11	Eğitiminin ailem tarafında önemsenmemesi nedeniyle devamsızlık yaparım	1,54	1,02

No	B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	\bar{X}	SS
12	Arkadaşlarım tarafından saygı görmediğim ve sevilmediğim için devamsızlık yaparım	1,60	,99
13	Okul ve sınıf yaşantılarından korktuğum, endişe duyduğum için devamsızlık yaparım	1,64	1,06

Tablo 4’te görüldüğü gibi, öğrencilerin “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutuna ilişkin görüşleri bütün maddeler için (\bar{X} =1,42-1,70) “hiç katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Özbaş (2010) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler, aileden kaynaklanan en önemli günlük devamsızlık nedenleri arasında; ailenin ekonomik sıkıntılar içinde bulunması gerekçesiyle çocuğun işgücüne ihtiyaç duyması, ailenin çocuğun eğitimini beklenen düzeyde önemsememesini göstermektedirler. Bu sonuçlar, bu çalışmada sorulan “ailemin geçimine yardım etmek amacıyla bir işte çalıştığım için devamsızlık yaparım”, “okula gidecek kadar harçlığımın olmadığı günlerde devamsızlık yaparım” ve “eğitimimin ailem tarafında önemsenmemesi nedeniyle devamsızlık yaparım” maddelerine verilen “hiç katılmıyorum” yanıtını desteklemektedir. Aynı çalışmada elde edilen diğer bir sonuç ise, “arkadaş çevresinden kaynaklanan nedenler, öğrencilerin devamsızlığına neden olacak düzeyde olumsuzluklara yol açmamaktadır” şeklindedir. Bu çalışmanın sonucu da bu sonucu desteklemektedir. Bu durum, ailelerin ve okul yönetiminin çocukları arkadaş çevresinin olumsuz etkilerinden korudukları anlamına gelebileceği gibi, okulda arkadaş ilişkilerinin olumlu olduğu ve sorun yaşanmadığı anlamına da gelebilir. Kadı (2000)’ya göre de, ailelerin ekonomik olanaksızlıklar nedeniyle çocukların işgücüne ihtiyaç duyması, çocuklarına ilgisizlikleri ve çocukların sorunlarını paylaşmamaları ile mevsimlik işlerde çalışan ailelerin çocuklarını da yanlarında çalıştırmak istemeleri ilköğretimde öğrencilerin devamsızlığına yol açmaktadır. Altinkurt (2008) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin devamsızlık yapmasında aileden kaynaklanan nedenlerin ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ise, aileden kaynaklanan devamsızlık nedenlerine öğrencilerin hiç katılmadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçları örtüşmemektedir.

Tablo 5. Öğrenciden Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Boyutuna İlişkin Sonuçlar

No	C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	\bar{X}	SS
14	Sağlığımın bozuk olması nedeni ile devamsızlık yaparım.	3,05	1,55
15	Sabahları uyanamadığımda ya da okula geç kaldığımda devamsızlık yaparım.	2,60	1,45
16	Kıyafetimin müsait olmadığı günlerde devamsızlık yaparım	2,38	1,40
17	Evde annem ve babama yardım etmem gerektiği günlerde devamsızlık yaparım.	2,29	1,44

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğrencilerin “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutuna ilişkin görüşleri 16 ve 17. maddeler için ($\bar{x}=2,29-2,38$) “katılmıyorum” düzeyinde iken, 14 ve 15. maddeler için ($\bar{x}=2,60-3,05$) “kısmen katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Özbaş (2010) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler kendilerinden kaynaklanan en yüksek oranlı günlük devamsızlık nedeni olarak, bedensel bir rahatsızlıklarının olmasını, bedensel özelliklerine, doğal koşullara, salgın hastalıklara yakalanma durumlarına ve tedavi gereksinimlerinin karşılanamamasına bağlı olarak okul yaşantıları sırasında çeşitli hastalıklar yaşayabilmelerini göstermektedirler. Bu sonuçlar, bu çalışmada sorulan “sağlığımın bozuk olması nedeni ile devamsızlık yaparım” maddesine verilen “kısmen katılıyorum” bulgusunu desteklemektedir.

Tablo 6. Öğretmenlerden Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Boyutuna İlişkin Sonuçlar

No	D. Öğretmenlerden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	\bar{x}	SS
18	Öğretmenlerimin ilgisizliği nedeniyle devamsızlık yaparım	2,32	1,51
19	Öğretmenin sınıf içindeki otoriter tavrı nedeniyle devamsızlık yaparım	2,46	1,54
20	Öğretmenin öğrencilerle olan iletişiminin yetersizliği nedeniyle devamsızlık yaparım	2,36	1,45
21	Öğretmenin öğrenciden yetenekleri üzerinde performans bekleme nedeniyle devamsızlık yaparım	2,26	1,42
22	Öğretmenlerim aşağıladığı ya da küçük düşürdüğü için devamsızlık yaparım	2,67	1,63
23	Öğretmenler sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yaptığı için devamsızlık yaparım	2,71	1,63

Tablo 6'da görüldüğü gibi, öğrencilerin “Öğretmenlerden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutuna ilişkin görüşleri 18, 19, 20 ve 21. maddeler için ($\bar{x}=2,26-2,46$) “katılmıyorum” düzeyinde iken, 22 ve 23. maddeler için ($\bar{x}=2,67-2,71$) “kısmen katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Altınkurt (2008) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin devamsızlık yapmasında öğretmenlerden kaynaklanan nedenlerin ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ise, öğretmenlerden kaynaklanan devamsızlık nedenlerine öğrencilerin ya katılmadıkları ya da kısmen katıldıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçları örtüşmemektedir.

Tablo 7. Boyutlar temelinde Cinsiyet Değişkenine Göre verilerin dağılımı

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	t	P	Levene		Sıra Ort.	M W.U
						F	p		
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kadın	261	2,22	-5,083	,000	1,958	,317	250,94	31305,000
	Erkek	317	2,63					321,25	
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kadın	261	1,50	-2,141	,033	6,926	,009	276,21	37901,000
	Erkek	317	1,63					300,44	
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kadın	261	2,61	,639	,523	1,002	,036	295,70	39751,500
	Erkek	317	2,56					284,40	
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kadın	261	2,34	-2,162	,031	4,412	,162	273,30	37139,500
	Erkek	317	2,57					302,84	

Tablo 7’de görüldüğü gibi, cinsiyet değişkenine göre, öğrencilerin görüşleri, “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ve “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutlarında anlamlı farklılaşmaya yol açmaktadır. Puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Mann Whitney U testi iki ilişkisiz örneklemeden elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2009:155). Testin sonucuna göre kadın ve erkek öğrencilerin puanlarının birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 8. Boyutların Sınıf Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Sınıflar	n	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	9. Sınıf	210	2,32	Grup. Ar.	5,800	3	1,933
	10.Sınıf	158	2,46	Grup. İçi	557,829	574	,972
	11.Sınıf	138	2,54	Toplam	563,628	577	
	12.Sınıf	72	2,58	F=1,989 P=,114 Anlamlı fark: 1-3 Kruskal W. H (9,038, P=0,029*)			
	Toplam	578	2,44	Levene: 3,335 P=,019* MWU:11975,000 P=,006			

Boyutlar	Sınıflar	n	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	9. Sınıf	210	1,60	Grup. Ar.	6,264	3	2,088
	10.Sınıf	158	1,64	Grup.İçi	339,451	574	,591
	11.Sınıf	138	1,39	Toplam	345,715	577	
	12.Sınıf	72	1,69	F=3,531 P=,015 Anlamli fark: 3-1,2,4 Levene: 5,642 P= ,001* Kruskal W. H (9,300, p=0,026*)			
	Toplam	578	1,57				
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	9. Sınıf	210	2,42	Grup. Ar.	8,340	3	2,780
	10.Sınıf	158	2,71	Grup.İçi	598,526	574	1,043
	11.Sınıf	138	2,64	Toplam	606,866	577	
	12.Sınıf	72	2,64	F= 2,666 P= ,047 Anlamli fark: 1-2 Levene: 1,319 p= ,267			
	Toplam	578	2,58				
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	9. Sınıf	210	2,50	Grup. Ar.	5,169	3	1,723
	10.Sınıf	158	2,34	Grup.İçi	938,998	574	1,636
	11.Sınıf	138	2,47	Toplam	944,167	577	
	12.Sınıf	72	2,64	F= 1,053 P= ,369 Levene: 4,235 p= ,006*			
	Toplam	578	2,47				

*p<.05

Tablo 8’de görüldüğü gibi, sınıf değişkenine göre, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri”, “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ve “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutlarının homojen bir yapıya sahip olmadığı saptanmıştır. Bunun üzerine bu boyutlarla ilgili olarak öğrenci görüşlerinin algılarının farklılaşım farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda elde edilen sıralar ortalaması puanlara göre, öğrencilerin görüşleri “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ve “aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutlarında anlamlı çıktığı için (homojen dağılım göstermediği için) Mann Whitney U testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda sınıf değişkenine göre, boyutlar temelindeki veriler, sadece “okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda anlamlı farklılaşmaya yol açmaktadır. Onbirinci sınıfın sıra ortalaması, (U= 11975,000; p>,006) dokuzuncu sınıf grubuna göre daha yüksektir ve bu farklılık istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Öğrenci devamsızlıklarının sınıf değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur. Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin “okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenlerine” yönelik görüşleri, onbirinci sınıf öğrencilerine göre daha düşük düzeydedir. Onbirinci sınıf öğrencilerinin “aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenlerine” yö-

nelik görüşleri, dokuz, on ve onikinci sınıf öğrencilerine göre daha düşük düzeydedir. Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin “öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenlerine” yönelik görüşleri, onuncu sınıf öğrencilerine göre daha düşük düzeydedir.

Tablo 9. Boyutların Okul Türü Değişkenine Göre Farklılığına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Okul Türü	n	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kovancılar And. İ.H.Lisesi	131	2,34	Grup. Ar.	8,287	2	4,144
	Kovancılar And. Lis	158	2,31	Grup. İçi	555,341	575	,966
	Kovancılar Lisesi	289	2,56	Toplam	563,628	577	
	Toplam	578	2,44		F=4,290		P=,014
	Levene:	2,791		p=,062			Anlamli fark: 3-1,2
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kovancılar And. İ.H.Lisesi	131	1,60	Grup. Ar.	,641	2	,321
	Kovancılar And. Lis	158	1,52	Grup.İçi	345,074	575	,600
	Kovancılar Lisesi	289	1,59	Toplam	345,715	577	
	Toplam	578	1,57	Levene: ,548	p= ,579	F= ,534	P=,586
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kovancılar And. İ.H.Lisesi	131	2,51	Grup. Ar.	5,383	2	2,691
	Kovancılar And. Lis	158	2,74	Grup.İçi	601,483	575	1,046
	Kovancılar Lisesi	289	2,53	Toplam	606,866	577	
	Toplam	578	2,58	Levene: ,049	P= ,952	F=2,573	P=,077
							Anlamli Fark: 2-3
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Kovancılar And. İ.H.Lisesi	131	2,20	Grup. Ar.	12,441	2	6,220
	Kovancılar And. Lis	158	2,57	Grup.İçi	931,726	575	1,620
	Kovancılar Lisesi	289	2,53	Toplam	944,167	577	
	Toplam	578	2,47	Levene: 4,038	P= ,018*	F=3,839	P=0,22
					Kruskal W. H (6,072, P=0,048*)		Anlamli fark:1-2,3
				MWU:16298,000		P=,022*	

*p<.05

Tabloda 9’da görüldüğü gibi, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunun homojen bir yapıya sahip olmadığı saptanmıştır. Bunun üzerine bu boyutla ilgili olarak öğrenci görüşlerinin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda elde edilen sıralar ortalaması puanlara göre, öğrencilerin görüşleri bu boyutta anlamlı çıktığı için (homojen dağılım göstermediği için) Mann Whitney U testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda okul türü değişkenine göre, öğrenci görüşleri “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda anlamlı farklılaşmaya yol açmaktadır. Kovancılar İmam Hatip Lisesi’nin öğrenci grubunun sıra ortalaması, (U= 16298,000; p=,022) Kovancılar Lisesi öğrenci grubuna göre daha yüksektir ve bu farklılık istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur. Öğrenci devamsızlıklarının okul türü değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur. Kovancılar Lisesi öğrencilerinin (x =2,56) “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutundaki görüşlerinin düzeyi, Kovancılar Anadolu İ.H.Lisesi (x =2,34) ve Kovancılar Anadolu Lisesi (x =2,31) öğrencilerinin görüşlerinin düzeyinden daha yüksektir.

Kovancılar Anadolu Lisesi öğrencilerinin “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutundaki görüşlerinin düzeyi “kısmen katılıyorum” iken, Kovancılar Lisesi öğrencilerinin görüşlerinin düzeyi “katılmıyorum” şeklindedir. Kovancılar Anadolu İ.H.Lisesi öğrencilerinin (x =2,20) “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutundaki görüşlerinin düzeyi, Kovancılar Lisesi (x =2,53) ve Kovancılar Anadolu Lisesi (x =2,57) öğrencilerinin görüşlerinin düzeyinden daha düşüktür.

Tablo 10. Boyutların Babanın Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Babanın EğitimDüzeyi	N (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	67	2,19	Grup. Ar.	11,255	5	2,251
	İlkokul	255	2,38	Grup. İçi	552,373	572	,966
	Ortaokul	117	2,61	Toplam	563,628	577	
	Lise	113	2,56				
	Yüksekokul	20	2,57				
	Lisans	6	2,07				
Levene:		1,279		p=,271			
					F=2,331	P=,041	Anlamlı fark: 3-1,2;4-1

Boyutlar	Babanın Eğitim Düzeyi	N (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	67	1,48	Grup. Ar.	7,070	5	1,414
	İlkokul	255	1,59	Grup.İçi	338,645	572	,592
	Ortaokul	117	1,47	Toplam	345,715	577	
	Lise	113	1,74	Anlamlı fark: 4-1,3; 5-4			F= 2,388
	Yüksekokul	20	1,28	P=0,37			
	Lisans	6	1,52				
	Levene:	5,172		p= ,000			
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	67	2,34	Grup. Ar.	6,437	5	1,287
	İlkokul	255	2,59	Grup.İçi	600,429	572	1,050
	Ortaokul	117	2,65	Toplam	606,866	577	
	Lise	113	2,58	Anlamlı fark: 1-3,5		F= 1,226	P=,295
	Yüksekokul	20	2,90				
	Lisans	6	2,58				
	Levene:	,668		p= ,648			
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	67	2,08	Grup. Ar.	22,627	5	4,525
	İlkokul	255	2,39	Grup.İçi	921,540	572	1,611
	Ortaokul	117	2,66	Toplam	944,167	577	
	Lise	113	2,60	Anlamlı fark: 1-3,4,6		F= 2,809	P=0,16
	Yüksekokul	20	2,56	Kruskal W. H (12,661; P=0,027*)			
	Lisans	6	3,36	MWU:129,000 P=,143			
	Levene:	2,644		p= ,022			

Tabloda 10'da görüldüğü gibi, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin babanın eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ve “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunun homojen bir yapıya sahip olmadığı saptanmıştır. Bunun üzerine bu boyutla ilgili olarak öğrenci görüşlerinin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda elde edilen sıralar ortalaması puanlara göre, öğrencilerin görüşleri sadece “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda anlamlı çıktığı için (homojen dağılım göstermediği için) Mann Whitney U testi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda babanın eğitim düzeyi değişkenine göre, öğrenci görüşlerinin bu boyutta anlamlı farklılaşmaya yol açmadığı ortaya çıkmıştır.

Öğrenci devamsızlıklarının babanın eğitim düzeyi değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur. “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutun-

da, babası ortaokul ($\bar{x}=2,61$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” düzeyinde iken, babası okul bitirmemiş ($x=2,19$) ve ilkokul ($x=2,38$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyindedir. Yine, babası lise ($x=2,56$) mezunu olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyi, okul bitirmemiş ($x=2,19$) olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyinden daha yüksektir. “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, babası lise ($x=1,74$) mezunu olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyi, okul bitirmemiş ($x=1,48$) ve ortaokul ($x=1,47$) mezunu olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyinden yüksektir. Yine, babası yüksekokul mezunu olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyi, babası lise mezunu olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyinden daha düşüktür. “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, babası okul bitirmemiş ($x=2,34$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyinde iken, babası ortaokul ($x=2,65$) ve yüksekokul ($x=2,90$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” düzeyindedir. “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, babası okul bitirmemiş ($x=2,08$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyinde iken, babası ortaokul ($x=2,66$), lise ($x=2,60$) ve lisans ($x=3,36$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” düzeyindedir.

Tablo 11. Boyutların Annenin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Annenin Eğitim Düzeyi	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	253	2,35	Grup. Ar.	9,964	5	1,993
	İlkokul	237	2,47	Grup. İçi	553,664	572	,968
	Ortaokul	65	2,76	Toplam	563,628	577	
	Lise	18	2,38				
	Yüksekokul	3	2,76				
	Lisans	2	1,85				
				Levene: ,950	p=,448		
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	253	1,53	Grup. Ar.	4,795	5	,959
	İlkokul	237	1,61	Grup. İçi	340,920	572	,596
	Ortaokul	65	1,58	Toplam	345,715	577	
	Lise	18	1,47				
	Yüksekokul	3	2,72				
	Lisans	2	1,66				
				Levene: 1,161	p= ,327		
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	253	2,56	Grup. Ar.	2,076	5	,415
	İlkokul	237	2,59	Grup. İçi	604,790	572	1,057
	Ortaokul	65	2,60	Toplam	606,866	577	
	Lise	18	2,62				
	Yüksekokul	3	3,33				
	Lisans	2	2,25				
				Levene: ,682	p= ,637	F=,393	P=,854

Boyutlar	Annenin Eğitim Düzeyi	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Okul bitirmemiş	253	2,31	Grup. Ar.	23,128	5	4,626
	İlkokul	237	2,49	Grup. İçi	921,039	572	1,610
	Ortaokul	65	2,84	Toplam	944,167	577	
	Lise	18	2,75				
	Yüksekokul	3	3,94				F=2,873 P=,014
	Lisans	2	2,41				Anlamlı fark: 1-3,5; 2-5
Levene:				1,694			p=,134

Tabloda 11’de görüldüğü gibi, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin annenin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası, öğrenci devamsızlıklarının annenin eğitim düzeyi değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur. “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” ($x=2,76$) düzeyinde iken, annesi okul bitirmemiş ($x=2,35$) ve ilkokul mezunu ($x=2,47$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyindedir. “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda annesi yüksekokul ($x=2,72$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” düzeyinde iken, annesi okul bitirmemiş ($x=1,53$), ilkokul ($x=1,61$), ortaokul ($x=1,58$) ve lise ($x=1,47$) mezunu olan annelerin görüşleri “hiç katılmıyorum” düzeyindedir. “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, annesi okul bitirmemiş ($x=2,31$) ve ilkokul ($x=2,49$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyinde iken, annesi ortaokul ($x=2,84$) mezunu olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum”, yüksekokul ($x=3,94$) mezunu olanların görüşleri ise, “katılıyorum” düzeyindedir.

Tablo 12. Boyutların Babanın Mesleği Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Babanın Mesleği	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	91	2,60	Grup. Ar.	11,298	6	1,883
	Memur	72	2,56	Grup. İçi	552,331	571	,967
	İşçi	112	2,33	Toplam	563,628	577	
	Esnaf	101	2,58				
	Çiftçi	60	2,17				F= 1,947 P=,071
	Emekli	34	2,41				Anlamlı fark: 5-1,2,4
	Diğer	108	2,40				
Levene:				1,039			p=,399

Boyutlar	Babanın Mesleği	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	91	1,69	Grup. Ar.	4,685	6	,781
	Memur	72	1,53	Grup.İçi	341,030	571	,597
	İşçi	112	1,66	Toplam	345,715	577	
	Esnaf	101	1,50				
	Çiftçi	60	1,55		F= 1,307	P=,252	
	Emekli	34	1,35		Anlamli fark: 6-1,3		
	Diğer	108	1,56				
			Levene:	1,018	p= ,413		
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	91	2,78	Grup. Ar.	5,310	6	,885
	Memur	72	2,53	Grup.İçi	601,556	571	1,054
	İşçi	112	2,55	Toplam	606,866	577	
	Esnaf	101	2,48				
	Çiftçi	60	2,58		F= ,840	P=,539	
	Emekli	34	2,49		Anlamli fark: 1--4		
	Diğer	108	2,61				
			Levene:	,733	p= ,623		
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	91	2,41	Grup. Ar.	12,344	6	2,057
	Memur	72	2,69	Grup.İçi	931,822	571	1,632
	İşçi	112	2,45	Toplam	944,167	577	
	Esnaf	101	2,55				
	Çiftçi	60	2,11		F= 1,261	P=,274	
	Emekli	34	2,51		Anlamli fark: 5-2,4		
	Diğer	108	2,47		Kruskal W. H (6,251 p=0,396)		
			Levene:	2,376	p= ,028		

Tabloda 12’de görüldüğü gibi, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin babanın mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası, “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunun homojen bir yapıya sahip olmadığı saptanmıştır. Bunun üzerine bu boyutla ilgili olarak öğrenci görüşlerinin algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda elde edilen sıralar ortalaması puanlara göre, öğrencilerin görüşleri bu boyutta anlamlı çıkmamıştır.

Öğrenci devamsızlıklarının babanın mesleği değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur. “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, babasının mesleği çiftçilik olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” ($x=2,17$) düzeyinde iken, babası çalışmayan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” ($x=2,60$), babası memur ($x=2,56$) ve esnaf ($x=2,58$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyindedir. “Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri”

boyutunda babası emekli ($\bar{x}=1,35$), çalışmayan ($\bar{x}=1,69$) ve işçi ($\bar{x}=1,66$) olan öğrencilerin görüşleri “hiç katılmıyorum” ($x=2,11$) düzeyindedir. Ancak, babası emekli olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyi, babası çalışmayan ve işçi olan öğrencilerin görüşlerinin düzeyinden düşüktür. “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, babası çalışmayan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” ($x=2,78$) düzeyinde iken, babası esnaf olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” ($x=2,48$) düzeyindedir. “Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, babası çiftçi olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” ($x=2,11$) düzeyinde iken, babası memur olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” ($x=2,69$), babası esnaf olan öğrencilerin görüşleri ise “katılmıyorum” ($x=2,55$) düzeyindedir.

Tablo 13. Boyutların Annenin Mesleği Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Annenin Mesleği	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	525	2,45	Grup. Ar.	1,423	4	,356
	Memur	12	2,55	Grup. İçi	562,206	573	,981
	İşçi	3	1,80	Toplam	563,628	577	
	Esnaf	2	2,50				
	Çiftçi	-	-				
	Emekli	-	-		F= ,362	P= ,835	
	Diğer	36	2,41				
				Levene :	,767	p= ,547	
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	525	1,55	Grup. Ar.	7,374	4	1,843
	Memur	12	2,27	Grup.İçi	338,341	573	,590
	İşçi	3	1,88	Toplam	345,715	577	
	Esnaf	2	1,41				
	Çiftçi	-	-				
	Emekli	-	-		Anlamlı fark: 2-1,7		
	Diğer	36	1,72		F= 3,122	P= ,015	
				Levene:	,972	p= ,422	
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	525	2,59	Grup. Ar.	6,529	4	1,632
	Memur	12	3,04	Grup.İçi	600,337	573	1,048
	İşçi	3	1,83	Toplam	606,866	577	
	Esnaf	2	2,25				
	Çiftçi	-	-				
	Emekli	-	-		Anlamlı fark: 2-7		
	Diğer	36	2,34		F= 1,558	P= ,184	
				Levene:	,855	p= ,491	

Boyutlar	Annenin Mesleği	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	Çalışmıyor	525	2,44	Grup. Ar.	4,314	4	1,078
	Memur	12	2,81	Grup.İçi	939,853	573	1,640
	İşçi	3	2,77	Toplam	944,167	577	
	Esnaf	2	1,83				
	Çiftçi	-	-				
	Emekli	-	-				
	Diğer	36	2,67		F= ,657	P=,622	
Levene:				1,683	p= ,152		

Tabloda 13'te görüldüğü gibi, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin annenin mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası, “öğrenci devamsızlıklarının annenin mesleği değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre anlamlı fark bulunmuştur.

“Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda annesi memur ($x=2,27$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyinde iken, annesi çalışmayan ($x=1,55$) ve diğer ($x=1,72$) olan öğrencilerin görüşleri “hiç katılmıyorum” düzeyindedir. “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, annesi memur ($x=3,04$) olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” düzeyinde iken, annesi diğer ($x=2,34$) olan öğrencilerin görüşleri “katılıyorum” düzeyindedir.

Tablo 14. Boyutların Devamsızlık Süresi Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Devamsızlık Süresi	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
A. Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri	1-5 gün	183	1,99	Grup. Ar.	61,084	3	20,361
	6-10 gün	176	2,52	Grup. İçi	502,544	574	,876
	11-15 gün	117	2,82	Toplam	563,628	577	
	16-20 gün	102	2,69	Anlamlı fark: 1-2,3,4; 2-3,4	F=23,256		
					P=,000		
Levene :		5,446		p=,001	Kruskal W. H (23,657	P=0,000)	
					MWU=5898,500,	p=,000	

Boyutlar	Devamsızlık Süresi	n (578)	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	sd	Kar. Ort.
B. Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	1-5 gün	183	1,42	Grup. Ar.	8,497	3	2,832
	6-10 gün	176	1,58	Grup.İçi	337,218	574	,587
	11-15 gün	117	1,62	Toplam	345,715	577	
	16-20 gün	102	1,77	Anlamli fark: 1-2,3,4; 4-1,2 F=4,821 P=,003			
	Levene: 8,805		p= ,000	Kruskal W. H (10,908 P=0,012) MWU=7537,500, p= ,005			
C. Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	1-5 gün	183	2,37	Grup. Ar.	18,387	3	6,129
	6-10 gün	176	2,62	Grup.İçi	588,479	574	1,025
	11-15 gün	117	2,87	Toplam	606,866	577	
	16-20 gün	102	2,57	Anlamli fark: 1-2,3; 2-3,4;4-3 F=5,978 P=,001			
	Levene: 4,718		p=,003	Kruskal W. H (68,694 P=0,000) MWU= 8794,000 p= ,417			
D. Öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri	1-5 gün	183	2,09	Grup. Ar.	39,999	3	13,333
	6-10 gün	176	2,55	Grup.İçi	904,168	574	1,575
	11-15 gün	117	2,70	Toplam	944,167	577	
	16-20 gün	102	2,73	Anlamli fark: 1-2,3,4 F=8,464 P=,000			
	Levene: 4,158		p= ,006	Kruskal W. H (18,197 P=0,000) MWU= 7017,500 P= ,000			

Tabloda 14'te görüldüğü gibi, öğrenci devamsızlık nedenlerine ilişkin öğrencilerin görüşlerinin devamsızlık süreleri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası, bütün boyutların homojen bir yapıya sahip olmadığı saptanmıştır. Bunun üzerine bu boyutlarla ilgili olarak öğrenci görüşlerinin algılarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için non-parametrik Kruskal Wallis-H testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda elde edilen sıralar ortalaması puanlara göre, bütün boyutlarda anlamlı çıktığı için (homojen dağılım göstermediği için) Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Analizlerin sonucunda, devamsızlık süresi değişkenine göre, öğrenci görüşlerinin, “öğretmenden kaynaklanan devamsızlık nedenleri”, “aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” ve “okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutlarında anlamlı farklılaşmaya yol açtığı ortaya çıkmıştır. Her üç boyutta da,

16-20 gün devamsızlık yapan öğrencilerin sıralar ortalaması farkın, 1-5 gün devamsızlık yapanların öğrencilerin sıralamalar ortalamasından yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durumda 16-20 gün devamsızlık yapan öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin bu üç boyutta belirtilen nedenlerden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Öğrenci devamsızlıklarının devamsızlık süresi değişkenine göre, boyutlar arasında farklılık gösterip göstermediğine yönelik yapılan LSD testi sonucuna göre bütün boyutlarda anlamlı fark bulunmuştur. “Okuldan kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda devamsızlık süresi, 1-5 gün ($x=1,99$) ve 6-10 gün ($x=2,52$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyinde iken, 11-15 gün ($x=2,82$) ve 16-20 gün ($x=2,69$) olan öğrencilerin görüşleri ise “kısmen katılıyorum” düzeyindedir.

“Aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda annesi memur olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyinde iken, annesi çalışmayan ($x=1,55$) ve diğer ($x=1,72$) olan öğrencilerin görüşleri “hiç katılmıyorum” düzeyindedir. “Öğrenciden kaynaklanan devamsızlık nedenleri” boyutunda, annesi memur ($x=3,04$) olan öğrencilerin görüşleri “kısmen katılıyorum” düzeyinde iken, annesi diğer ($x=2,34$) olan öğrencilerin görüşleri “katılmıyorum” düzeyindedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, öğrenci devamsızlıklarının nedenlerine ilişkin öğrenci görüşleri alınmış, bu görüşlerin boyutlar temelinde ve bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin, aileden ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklanmadığı, biraz öğretmenlerden, kendilerinden ve okuldan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler, okuldan kaynaklanan devamsızlıklara en çok disiplinin fazla olması ve derslerin sıkıcı olduğunu düşünmelerinin neden olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenciler, kendilerinden kaynaklanan devamsızlıklara, sağlıklarının bozuk olması ve sabahları uyanamamaları ya da okula geç kalmalarının neden olduğunu ifade etmişlerdir. Kadı (2000) tarafından yapılan çalışmada arkadaş çevresinde kaynaklı devamsızlıklar” da vurgulanmıştır. Yurtbay ve Dönmez’in (2005) araştırmasında ise “arkadaşlarla gezme” önemli nedenlerden biri olarak bulunmuştur. Yurt dışında ise Kinder, Wakefield ve Wilkin (1996); Kinder ve Wilkin (1998) yaptıkları çalışmalarda “arkadaş etkisi ya da akran baskısı” devamsızlık nedenlerinden biri olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, Yazar tarafından yapılan çalışmada devamsızlıkların arkadaş ilişkilerinden kaynaklanmadığına yönelik çıkan sonuçla örtüşmemektedir.

Öğrenciler, öğretmenden kaynaklanan devamsızlıklara, öğretmenlerin aşağılayıcı ya da küçük düşürücü tutum ve davranışlar göstermelerinin ve sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yapmalarının neden olduğunu ifade etmişlerdir. Pehlivan (2006) tarafından yapılan çalışmada; öğrenciler, devamsızlık yapma nedenlerinin azaltılması için öğretmenlerin daha anlayışlı olması, okulda daha az disiplin olması, öğretmenlerin öğrenciyle daha fazla ilgilenmesi ve derslerin daha güzel ve çekici olması gerektiği sonuçları ortaya çıkmıştır. Bu sonuçların yanında ailenin eğitim düzeyinin düşük olmasının da devamsızlığa neden olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar yazar tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Uzun süreli devamsızlık yapan öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin, okuldan, öğretmenden ve aile ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, devamsızlık nedenlerinin en fazla öğretmenden kaynaklandığını, en az ise aile ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklandığını düşünmektedirler. Okula devamsızlık ile ilgili olarak yapılan bir araştırma sonucuna göre, öğrencinin okula devamsızlık yapma kararını almasını etkileyen temel etmenler; can sıkıntısı, okuldaki ilgi alanlarının azlığı, gereksiz dersler, cezalandırmalar, öğretmenlerle olan kötü ilişkiler olarak belirtilmiştir (Starr, 2000, 2 ; DeKalb, 1999). Özbaş (2010) tarafından yapılan araştırmaya göre, ilköğretimde devamsızlığın çoğunlukla öğrenci ve aileden kaynaklandığı saptanmış, özellikle aileden kaynaklanan sosyoekonomik olanaksızlıkların öğrencilerin okullarına “tam zamanlı devamını” engellediği bulunmuştur. Yapılan bir diğer çalışmada da devamsızlık nedenleri olarak; arkadaş sahibi olamama, okula devam etmek için bir neden görememe ve okul içinde sosyal olarak yalnız kalma nedenleri belirtilmiştir. Birçok eğitime göre ise devamsızlık alışkanlığının nedeni aile ile ilgili problemlerdir. Gerçekte, devamsızlık ile ilgili problemlerin çoğu yetersiz ve ilgisiz anne ve babalar yüzünden ortaya çıkmaktadır (Starr, 2002). Yazar tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre ise, devamsızlık nedenlerinin en fazla öğretmenden kaynaklandığı, en az ise aile ve arkadaş ilişkilerinden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Kovancılar lisesi öğrencileri devamsızlık nedenlerinin okuldan kaynaklandığını belirtirken, Kovancılar Anadolu Lisesi öğrencileri kendilerinden kaynaklandığını, Kovancılar Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri de devamsızlık nedenlerinin en az öğretmenden kaynaklandığını ifade etmişlerdir.

Pehlivan (2006) tarafından yapılan araştırmaya katılanların verdikleri yanıtlar ile devamsızlık yapan öğrencilerden elde edilen veriler karşılaştırıldığında, her iki gruptan elde edilen verilerin paralellik gösterdiğini ifade etmek mümkündür. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar arasında ailevi sorunlar ve ailenin eğitim düzeyinin düşük olması nedenleri de önemli yer tutmaktadır. Yurt dışında Kinder, Wakefield ve Wilkin’in (1996), 160 öğrenci ile yaptıkları araştırmada; Kinder, Harland, Wilkin ve Wakefield’in (1995) okullardaki uzman ve sosyal servislerden elde ettikleri verilerin analizlerinden; Kinder ve Wilkin’in (1998) devamsız yapan öğrenci aileleriyle yaptıkları görüşmelerden elde ettikleri verilerde araştırmada elde edilen sonuçları desteklemektedir. Yazar tarafından yapılan araştırmada da babanın ve annenin eğitim seviyesi yükseldikçe devamsızlık nedenlerinin okuldan, öğrenciden ve öğretmenden kaynaklandığı görüşünün düzeyinin yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar paralellik göstermektedir.

Babası çalışmayan ve esnaf olan öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin okuldan, öğrenciden ve öğretmenden kaynaklandığı, annesi memur olan öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin de öğrencilerin kendilerinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Anne ve babanın eğitim seviyesi yükseldikçe de okulla olan iletişimin arttığı ve öğrenci devamsızlık nedenlerinin de nereden kaynaklandığına yönelik bilişsel farkındalığında arttığı söylenebilir.

5. Öneriler

1. Öğrencilerin okulu benimsemeleri için güçlü bir örgüt kültürü oluşturulmasına

dönük etkinlikler yapılabilir.

2. Okullardaki disiplin anlayışının değişmesi ve olumlu algılanması için öğrencilere yönelik tutum ve davranışlar daha anlayışlı olabilir.

3. Sıkıcı olduğu düşünülen dersler ilgili öğretmenler tarafından değerlendirilerek bu dersleri daha zevkli ve eğlenceli hale nasıl getirebilecekleri konuşulabilir.

4. Öğretmenlerin aşağılayıcı ya da küçük düşürücü tutum ve davranışlar göstermelerinin ve sınıfta ya da okulda ayrımcı uygulamalar yapmalarının önüne geçilebilir.

5. Okul kitaplığının uzun süre öğrencilerin kullanımına hazır bulundurulması, okulun diğer alanlarının, öğrencilerin yönelim ve gereksinimlerine cevap bulabilecekleri hale getirilmesi öğrencilerin devamsızlık yapma olasılığını azaltacaktır.

6. Öğrenci devamı ve başarısının sağlanması için, aileler, etkin olarak kendi çocuklarının eğitimine katılmalı ve onları yönlendirmelidirler.

7. İl, ilçe milli eğitimin ve okul yönetiminin öğrencilerin devamsızlık sorunlarına karşı daha duyarlı olmaları sağlanabilir.

6. Kaynakça

1. Büyüköztürk, Şener (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. PEGEM Akademi.4.Baskı. Ankara.
2. Karasar, Niyazi (200). Bilimsel Araştırma Yöntemi (20.Basım). Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
3. Pullant, J. (2001). SPSS Survival manual. A step-by step guide to data analysesusing spss for Windows. Philadelphia, PA:Open University Press.
4. Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. Dumlupınar Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*. 20, 129-142.
5. Ataman, A. (2001). “Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilen Önlemler”. *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.
6. Başar, H. (2008). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
7. Cangelosi, J. S. (1988). *Classroom Management Strategies*. Longman Inc. New York. Colardarcı, T. ve Cobb, C. D. (1996). Extracurricular participation, school size, and achievement and self-esteem among high school students: A national look. *Journal of Research in Rural Education*, 12 ,(2), 92-103.
8. Cüceloğlu, D. (1996). İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
9. Doyle, Walter. (1986). Classroom Organisation and Management. Merlin C. Wittrock (Ed.). *Handbook of Research on Teaching*. (Third Ed.) (392-431). New York: Macmillan Pub. Comp.
10. Galichon, J. P. ve Friedman, H. H. (1985). Cutting college classes: An investigation. *College Student Journal*, 19, 357-360.
11. Gottfredson, D.C., G.D. Gottfredson & L. G. Hybl. (1993). Managing Adolescent Behavior. A. Multiyear, Multisschool Study. *American Educational Research Journal*. 30 (1), 179-215.
12. MEB Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ortaöğretim ÖBBS Raporu. Ankara: Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.

13. Kadi, Z. (2000). *Adana İli Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
14. Kablan, Zeynel (2009). Öğretmen Adaylarının Derse Devamının Öğrenme Başarısına Etkisi. Pamukkale Üniversitesi *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (25), 22-32.
15. Mehmet, Ö. (2010). İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri. *Eğitim ve Bilim*. Cilt 35, Sayı 156.
16. Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
17. Van Blerkom, M. L. (1996). Academic perseverance, class attendance, and performance in the college classroom (ED 407618). İnternet'ten 08/10/2011'de ERIC (Education Resources Information Center) veritabanından alınmıştır.
18. Özbaş, M. (2010). İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri The Reasons of Absenteeism in Primary Schools. *Eğitim ve Bilim*, 35 (156), 32-44.
19. Webber, A. (2004). Best Practice Number Eight: Reduce Crime and Supporting Education Through a Comprehensive Truancy Reduction Strategy. 08/10/2011, <http://www.memphiscrime.org/research/bestpractices-8html>
20. Stoll P. (1990). Absent pupils who are officially present. *Education Today*, 40, 3, 22-5.
21. Clifford M.A,(2005). Parents Must Take Responsibility for Truant Students, <http://www.ohio-bar.org/Pages/LawYouCanUse.aspx>.08/10/2011 tarihinde alınmıştır.
22. Pehlivan, Z. (2006). *Resmi Genel Liselerde Öğrenci Devamsızlığı ve Buna Dönük Okul Yönetimi Politikaları (Ankara İli Örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose and Significance: The objective of this study is to determine the views of students on the causes of absenteeism at high schools. School absenteeism is an undesirable student behaviour resulting from physical and psychological as well as social factors. In this research, the reasons of student absenteeism have been carried out.

Student absenteeism is discussed in unwanted behaviours. In this research, factors affecting student absenteeism are discussed in four dimensions. These dimensions are:

- Reasons arising from school
- Reasons arising from family
- Reasons arising from student
- Reasons arising from teacher

Methods: The population of the study conducted by means of descriptive scanning model is composed of 1792 students at grades 9,10,11 and 12 at 3 state schools (Kovancılar Anatolian High School, Kovancılar High School, Kovancılar Imam Hatip High School) located in Kovancılar a district of Elazığ in 2010-2011 education periods. The questionnaire has been applied to 578 students determined by random

methods at grade levels. The number of total participants is 578/1792 (32%). The data of research has been collected by means of final version of questionnaire of which review of literature was done and about which different expert opinions have been got by the researcher. The agree degrees of opinions expressed in questions of survey are consist of the options as between 1 and 5 'strongly disagree' (1), 'much less agree (2)', 'somewhat agree (3)', 'fairly agree (4)', 'completely agree(5)'. The questionnaire is consisting of 31 likert-type items. The margin of error in this study is .05. As a result of initial factor analysis, two items with factor loading less than 35 were removed from the scale. In the result of second factor analysis, an item with the factor loading less than 35 and 5 items having close values in two dimensions were removed from the scale. The scale consists of 23 items. Rotated factor loading values were found to vary between 0.40 and 0.78. KMO value of the data is 914, Barlett's value is 5881.43445, df:253, $p=0.00$. According to factor analysis, the questionnaire is four dimensional. There are six items at dimension of absenteeism reasons arising from school and this dimension's Cronbach Alpha reliability coefficient is .91. There are six items at dimension of absenteeism reasons arising from family and this dimension's Cronbach Alpha reliability coefficient is .84. There are seven items at dimension of absenteeism reasons arising from student and this dimension's Cronbach Alpha reliability coefficient is .82. There are four items at dimension of absenteeism reasons arising from school and this dimension's Cronbach Alpha reliability coefficient is .65. Total variance explained by all of the scale is 57,825% and Cronbach Alpha reliability coefficient is .92.

Results: According to research findings, at the dimensions of 'absenteeism reasons arising from school' ($X=2,47$), 'absenteeism reasons arising from student' ($X=2,44$), 'absenteeism reasons arising from teacher' ($X=2,58$), students have chosen 'disagree' option and at the dimension of 'absenteeism reasons arising from family' ($X=1,57$), they have chosen 'strongly disagree' option. According to gender variable, students' opinions do not differentiate. Ninth grade students' opinions about 'absenteeism reasons arising from school' are at lower level than eleventh grade students. Eleventh grade students' opinions about 'absenteeism reasons arising from family and friendship relations' are at lower level than ninth, tenth and twelfth grades students. Ninth grade students' opinions about 'absenteeism reasons arising from student' are at lower level than tenth grade students.

Discussion and Conclusions: According to findings of research, it is concluded that the reasons of students' absenteeism do not arise from family and friendship relations but somewhat teachers, themselves and school. Students have stated that more discipline and their thinking that courses are boring lead their absenteeism. Students have also reflected that their health problems and oversleep or being late for school cause their absenteeism. They have expressed that teachers' attitudes and behaviours that they reveal degrading or humiliating and discriminatory practices in the classroom or at school cause absenteeism resulted from school, teacher, family and friendship relations. It has been resulted that the absenteeism reason of students who have long-term absenteeism is due to their schools. The reasons of students' absenteeism are thought at most due to teachers and at least due to families and friendship relations.